

Sygn. akt III UK 196/18

POSTANOWIENIE

Dnia 12 marca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Gudowska

w sprawie z odwołania K. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 12 marca 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 30 stycznia 2018 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 30 stycznia 2018 r. Sąd Apelacyjny w [...], III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił apelację K. B. od wyroku Sądu Okręgowego w R. z dnia 16 marca 2017 r., którym oddalono jej odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w R. z dnia 29 kwietnia 2016 r. o ustaleniu podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej pod firmą „T. [...]” w okresie od dnia 1 kwietnia 2011 r. do dnia 28 lutego 2013 r. Podstawą orzeczeń było stanowisko słowackiej instytucji ubezpieczeniowej o niepodleganiu przez K. B. obowiązkowemu ubezpieczeniu na wypadek choroby, emerytalnemu i z tytułu bezrobocia w związku z zawarciem od dnia 1 kwietnia 2011 r. umowy o pracę z B. J. B., „C.” trwającej do dnia 30 kwietnia 2012 r. (postanowienie z dnia 22 sierpnia 2011 r., które uprawomocniło się w dniu 27 czerwca 2012 r.). Postanowieniem z dnia 18 grudnia 2013 r. Socialna

Poistovna w B. stwierdziła niepodleganie K. B. słowackiemu ustawodawstwu w zakresie ubezpieczeń społecznych także z tytułu kolejnego zatrudnienia w S. s.r.o. w B. w okresie od dnia 1 maja 2012 r. do dnia 28 lutego 2013 r. Postanowienie to uprawomocniło się z dniem 7 lutego 2014 r.

Skarga kasacyjna ubezpieczonej została oparta na podstawie naruszenia prawa materialnego przez niewłaściwe zastosowanie art. 13 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U. UE L 166/1 z dnia 30 kwietnia 2004 r. ze zm.; dalej „rozporządzenie nr 883/2004”), niezastosowania art. 13 ust. 3 tego rozporządzenia oraz błędnego zastosowania art. 11 ust. 3 pkt a) tego rozporządzenia i doprowadzenie do podlegania przez nią w tym samym czasie ustawodawstwu ubezpieczeniowemu dwóch różnych państw. Skarżąca zarzuciła też błędną wykładnię art. 3 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.Ur. UE L 284/1 z 30 października 2009 r.; dalej „rozporządzenie nr 987/2009”) przez obciążenie jej dowodem wykonywania pracy w Słowacji oraz naruszenie art. 16 tego rozporządzenia przez definitywne rozstrzygnięcie o właściwym ustawodawstwie polskim pomimo braku zachowania przez organ rentowy stosownej procedury kontaktowania się z właściwą instytucją słowacką, a także naruszenie jego art. 14 ust. 5b 16 przez niewłaściwą ocenę materiału dowodowego oraz art. 2 pkt 2 przez zaniechanie zwrócenia się do instytucji słowackiej w celu uzyskania wszystkich danych niezbędnych dla ustanowienia i określenia praw i obowiązków ubezpieczonej, naruszenie art. 28 § 1 ustawy prawo prywatne międzynarodowe, „sprzeczność istotnych ustaleń organu ubezpieczeniowego z treścią zgromadzonego materiału dowodowego i niewyjaśnienie wszystkich istotnych okoliczności sprawy”.

Skarżąca wskazała, że jej skarga podlega przyjęciu do rozpoznania, ponieważ jest oczywiście uzasadniona, gdyż zaskarżony wyrok „w sposób oczywisty narusza przepisy postępowania, tj. art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c., co wynika z nierozpoznania przez Sąd drugiej instancji wszystkich zarzutów apelacyjnych, prowadzącego do nieprawidłowej kontroli apelacyjnej”. Powołała się także na

występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego. Motywy wniosku w tym zakresie zostały ograniczone do stwierdzenia, że dotyczy ono wykładni art. 13 rozporządzenia nr 883/2004 „poprzez jego niezastosowanie oraz art. 11 ust. 3 lit. a tego rozporządzenia, jak też jego art. 13 ust. 3”. Padł również argument, że skoro skarżąca podjęła pracę w Słowacji, to podlega ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, w którym wykonuje pracę, a Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie miał kompetencji do oceny, czy praca ta miała charakter marginalny. Skarżąca powołała się na pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w wyroku z dnia 6 czerwca 2013 r., II UK 333/12 (OSNP 2014 nr 3, poz. 47).

Organ ubezpieczeń społecznych wniosł o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania bez wniosku o zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Wniosek – w zakresie, w jakim został oparty na przyczynie kasacyjnej ujętej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. – nie zawiera wyводу zbliżonego do przyjętego przy przedstawieniu zagadnienia prawnego na podstawie art. 390 k.p.c., a takie właśnie wymaganie stawiane jest wnioskowi, w którym skarżąca powołuje się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, niepubl.). We wniosku nie zostały sformułowane istotne wątpliwości, których wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, lecz także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, a wskazane przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania pokrywały się z argumentami podnoszonymi na uzasadnienie jej podstaw. Wniosek nie jest zatem prezentacją istotnego zagadnienia prawnego, które *notabene* w sensie juretrycznym nie istnieje, gdyż jako przedmiot licznych

wypowiedzi Sądu Najwyższego zostało rozstrzygnięte i nie wywołuje rozbieżności w stosowaniu prawa.

Ocena skarżącej co do jurydycznego znaczenia postawionego problemu wynika wyłącznie z niezrozumienia procedury dotyczącej określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa objętego koordynacją oraz właściwości odpowiednich instytucji ubezpieczeniowych i z pominięcia jednolitego poglądu judykatury, wyrażonego również w powołanym w skardze orzeczeniu Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2013 r., że instytucja miejsca zamieszkania osoby wnoszącej o ustalenie właściwego ustawodawstwa nie ma kompetencji do oceny stosunku prawnego stanowiącego tytuł ubezpieczenia społecznego w innym państwie członkowskim. Stwierdzenie spełnienia warunków ubezpieczenia społecznego w systemie prawnym państwa wykonywania pracy podlegającym koordynacji na podstawie rozporządzenia nr 883/2004 dokonują organy właściwe do stosowania tego prawa, zatem kształtowanie stosunków ubezpieczenia społecznego na terenie Słowacji pozostaje w wyłącznej kognicji sądów słowackich i nie jest dopuszczalna ocena stosunku prawnego stanowiącego tytuł ubezpieczenia społecznego w innym państwie członkowskim przez instytucję miejsca zamieszkania osoby wnoszącej o ustalenie właściwego ustawodawstwa (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 2016 r., III UK 61/15, niepubl. i z dnia 23 listopada 2012 r., II UK 103/12, OSNP 2013 nr 19-20, poz. 238 oraz z dnia 11 września 2014 r., II UK 587/13, OSNP 2016 nr 1, poz. 13). Jeżeli zatem słowacka instytucja ubezpieczeniowa odmówiła uznania pracy świadczonej na jej terenie przez polskiego przedsiębiorcę jako podstawy podlegania ubezpieczeniu społecznemu, to jej decyzja może być tylko przedmiotem skargi w słowackim systemie rozpoznawania spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych. Polskie sądy nie mogą zmienić tej decyzji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2017 r., II UK 382/16, niepubl., wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2017 r., II UK 248/16, niepubl. oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2017 r., I UK 456/16, niepubl.).

Co do oczywistości skargi kasacyjnej Sąd Najwyższy zważył, że powinien o niej decydować brak wątpliwości, iż podnoszone uchybienia miały wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia albo że jej zarzuty oczywiście uzasadniają wniesioną

skargę. To więc, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, można wykazać tylko wtedy, gdy odpowiednie zarzuty znajdą się w podstawach skargi. Skarżąca tymczasem w podstawach skargi nie ujęła zarzutów naruszenia art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c., lecz powołała się tylko na „sprzeczność istotnych ustaleń organu ubezpieczeniowego z treścią zgromadzonego materiału dowodowego i niewyjaśnienie wszystkich istotnych okoliczności sprawy”. Obrazę tych przepisów umiejscowiła we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, przez co nie wykazała zaistnienia uzasadnionej przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w zakresie, w którym powołała się na art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Uwzględniając to, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).